

Armoede en emigratie in El Salvador

ROLLENSPEL 2e en 3e graad Secundair Onderwijs

Achtergrondinformatie

Politieke context

El Salvador heeft nog niet zo lang geleden een gewelddadige burgeroorlog achter de rug. Deze burgeroorlog tussen voorstanders van links (guerillabewegingen) en rechts (regeringstroepen, doodseskaders) woedde van 1980 tot 1992 en kostte het leven aan ongeveer 75.000 mensen.

Op 1 juni 2009 werd de gematigd linkse kandidaat Mauricio Funes de nieuwe president van El Salvador. Funes won niet van tegenstander Rodrigo Avila van de rechtse Arena-partij (bekend van de doodseskaders). Door zijn politieke en sociale context is El Salvador een bijzonder gewelddadige maatschappij. Ook na het einde van de burgeroorlog in 1992 bleef het geweld voortduren. Een berucht voorbeeld zijn de jeugdbendes of 'maras' die zowel de straten als de scholen teisteren en zelfs meisjes en kinderen van nauwelijks 10 jaar in hun rangen tellen.

Armoede

El Salvador is één van de armste landen in Midden-Amerika. 40% van de Salvadoranen leeft in armoede. De inwoners worden hard getroffen door de stijging van de voedselprijzen de laatste jaren. Maïstortilla's en bonen zijn de basis ingrediënten van het Salvadoraanse plattelandsdieet. De huidige president van El Salvador, Mauricio Funes, beloofde in zijn eedaflegging dat hij er alles aan wil doen om de armoede te bestrijden. Hij wil investeren in programma's tegen ondervoeding, werkgelegenheid, infrastructuurwerken en de renovatie van huizen voor de armsten van het land. Geen makkelijke opdracht, want het land heeft een schuld van meer dan 500 miljoen dollar.

Een internationaal veelgebruikt criterium om armoede in een bepaald land of regio aan te duiden is 'leven met minder dan 2 dollar per dag'. Om extreme armoede aan te duiden wordt 1 dollar (sinds 2008 1,25 dollar) per dag genomen, ondermeer in de indicatoren van de Millenniumdoelstellingen. In bepaalde landen wordt deze armoedegrens echter hoger of lager gelegd. In België wordt de armoedegrens bepaald ten opzichte van het gemiddelde inkomen in ons land.

Emigratieproblematiek

Migratie vanuit Midden-Amerika naar de Verenigde Staten is geen nieuw fenomeen. Na de tweede wereldoorlog en het einde van de dekolonisatie kwam er een migratiestroom op gang die vandaag nog steeds bestaat. Hierbij gaat het niet enkel om migratie naar Amerika, maar ook om migratie binnen een land, voornamelijk naar de grensgebieden (vb. Tussen Mexico en Amerika). In deze grensgebieden is meer tewerkstelling, aangezien het voor Amerikaanse bedrijven goedkoper is om net over de grens te produceren dan in eigen land.

El Salvador telt 6,5 miljoen inwoners, maar daarnaast wonen er maar liefst 2,5 miljoen Salvadoranen in het buitenland, waarvan 1 miljoen in Los Angeles. Om de Verenigde Staten binnengesmokkeld te worden, legt men al gauw \$1000 op tafel om een mensensmokkelaar

(coyote) te betalen. Het geld dat de migranten naar hun familie opsturen, is de belangrijkste bron van inkomsten voor EL Salvador en wordt vaak gebruikt om nieuwe migranten over de grens te smokkelen.

Er zijn verschillende redenen waarom mensen beslissen te migreren:

1. economische redenen (vb. armoede, tewerkstelling...)
2. sociaal-culturele overwegingen (vb. 'demonstratie'-effect: wanneer migranten een bezoek brengen aan hun familie in het land van oorsprong tonen ze graag hun nieuw verworven rijkdom. Dit heeft tot gevolg dat anderen, die het naar lokale maatstaven niet zo slecht hebben, toch beslissen om te migreren.)
3. feminisering: vroeger migreerden vrouwen met als doel zich te verenigen met gezinsleden die reeds eerder emigreerden, maar tegenwoordig zie je steeds meer 'zelfstandige migratie' van vrouwen. Deze vrouwen worden voornamelijk tewerkgesteld in de zorgsector (nanny, huishoudhulp...)

Doorheen de jaren hebben de Verenigde Staten het toezicht op de grenzen verscherpt en een strenger migratiebeleid gehanteerd. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om de grens over te steken. Bijgevolg nemen migranten steeds gevaarlijker routes en maken ze gebruik van vervalste documenten. Dit smokkelnetwerk brengt een ware 'migratie-industrie' op gang, want naast het vervalsen van documenten moet er ook vervoer worden geregeld, onderdak gezocht, autoriteiten afgekocht... Al deze activiteiten raken meer en meer geprofessionaliseerd.

Mara's

Mara's zijn jeugdbendes in Midden-Amerika. Deze bendes opereren vooral in Honduras, Guatemala en El Salvador. De bendes werden in de jaren tachtig opgericht door Midden-Amerikaanse migranten in de Verenigde Staten, vooral in Los Angeles. Door de steeds strengere aanpak van deze bendes en het feit dat veel illegale migranten uit het land werden gezet of vrijwillig naar eigen land terugkeerden, verplaatsten de bendes naar Centraal-Amerika. Naarmate de armoede en werkloosheid aanzienlijk toenamen, groeiden de mara's in aantal en omvang. De meeste mara's hanteren 8 jaar als minimumleeftijd om te kunnen toetreden. In El Salvador wordt het aantal jongeren (vooral straatkinderen) dat aangesloten is bij een mara op 35.000 geschat. Er is veel geweld tussen rivaliserende bendes onderling en tussen de bendes en de politie.

Plan in El Salvador

El Salvador is sinds juli 2003 een partnerland van Plan België en Plan werkt er in de armste departementen. In Cabanas wonen 150.000 inwoners en leeft 53% onder de armoedegrens. In Cuscatlan wonen 250.000 inwoners en leeft 47% onder de armoedegrens. Beide gebieden zijn droog en heuvelachtig en kennen een uiterst lager economische groei en veel werkloosheid en emigratie.

Momenteel steunt Plan België een project in El Salvador om ervoor te zorgen dat Salvadoraanse jongeren opkomen voor hun rechten. Jongeren en volwassenen worden gevormd rond rechten en inspraak van kinderen. Een mooie uiting van de veranderingen die hierdoor gebeuren, is de oprichting van de Adesquitos, de zogenaamde jongerenraden in El Salvador. Via deze raden krijgen jongeren inspraak in de volwassenenraad Adescos en kunnen ze voorstellen doen voor veranderingen in hun gemeenschap, zoals betere schoolfaciliteiten, beroepsopleidingen, speeltuinen, bibliotheken...